
ANNA-MARIA ÅSTRÖM

BUDKAVLEN 2002

Teman för artiklarna i detta nummer av Budkavlen är prydnadsföremål, hantverk, gårdsgrupper, hembygden, fastlagen och döden samt fotboll. Sånär som på det sista temat kunde man tro att vi här att göra med synnerligen traditionell etnologi och folkloristik. Att så inte är fallet bevisas av artiklarna en för en. Det som dock är intressantare att notera är att en viss traditionstrohet vad gäller ämnesvalet samtidigt fortsätter att profilera våra vetenskaper.

Det är etnologin och folkloristiken som har ett företräde att se till det materiella föremålsbeståndet, nu med symboliska förtecken och betoning på de föremålsäggande och skapande individerna. Byggnadsforskningen har varit speciellt omhulad i etnologin, nu står individernas och generationernas inställningar till sin miljö i fokus. Det är traditionsvetenskaperna som av hävd har ägnat sig åt folkseden som den kommit till uttryck i bl.a. årets och livets högtider, men att uppmärksamma deras borgerliga och urbana drag för att inte tala om deras moderna och senmoderna yttringsformer ger ett djup åt dagens situation som få andra vetenskaper förmår ge. Gemenskap i grupp och lokal identitet är slutligen återkommande frågor inom både etnologin och folkloristiken; i detta nummer granskas de dels med ett genderperspektiv och dels med fokus på fotbollsreportage där berättelsestrukturen framhäver såväl individuella handlingar och personer som gemenskap både i laget och isynnerhet mellan laget och supportrarna. Vardera synvinklarna ger ytterligare perspektiv på konstruktionen av gemenskap.

De använda källorna i artiklarna är också de hävdvunna: intervjuer, frågelistsvar och tidningsmaterial. I synnerhet det sistnämnda kan här kommenteras. Det har flera gånger konstaterats att intervjumaterialet närmast ger tillgång till individuella hållningar medan tidningsmaterial ger nyckeln till det offentliga talet. Detta offentliga tal - i detta nummer beskrivningar av fastlagsseder och fotbollsmatcher samt publiceringen av dödsannonser - refererar till händelser som har tagit plats. Denna information kan synas på olika sätt. Ur den kan man se vad som prioriterats att överhuvudtaget berätta om och använda materialet för att fånga det verkliga skeendet. Så får vi t.ex. fram en fascinerande fastlagshistoria för Åbos del. Men också genom att fokusera på hur informationen förs fram och med vilka syften - t.ex. att stärka en vikänsla för ett fotbollslag - fås ny kunskap om hur vårt samspel med massmedia fungerar som en spegel för känslor. Och slutligen kan dödsannonserna ses som en traditionell form för artikulerande av den svåraste av alla känslor - sorgen. Innehållet i annonserna har en djupt subjektiv och subjektiverande sida, men den formas på ett rituellt sätt, som snarast utgör "en aspekt av den passiva anpassningen till samhällets standardlösningar beträffande döden" hävdas här.

Samtidigt visar artiklarna som nu publiceras på ett intressant förhållningsätt gentemot det privata och individuella relation till det offentliga. Det offentliga storsamhället ses som på ett visst sätt som kvävande och i varje fall inte som särskilt stödjande för individen, men med olika medel

som prydnadsföremål och att hantverka själv kan individen mota in en sfär där individualiteten får ett fritt utlopp. Genom att fästa minnen till enskilda föremål skapas reda i levnadslöppet och genom att via hantverk förverkliga sina värderingar om ett ekologiskt riktigt sätt att leva tillskansar sig individen ett eget utrymme som tillfredställer jaget. Att behovet för individualitetshävdandet blivit allt större samtidigt som kollektiva former för förverkligandet av detsamma blivit mindre visar å andra sidan uppsatsen om fastlagsfirandet sedan 1824 i Åbo. Individualiteten i ståndssamhället förefaller att ha varit fast rotad och rikt praktiserad i ståndsspecifika festmönster: med maskeradernas hjälp har ytterligare en viss stegrad frihet temporärt kunnat nås. Å andra sidan visar också artiklarna om regionalmedvetenhet bland kvinnor på Åland, om fotbollsreportagen och tom. artikeln om självförverkligandet bland individualistiska hantverkare, att individens jag behöver en ständig fond att prövas mot och att individualiseringen som ett enmansprojekt snarast är en senmodern myt. Identifikationer av olika slag är medel för jaget att ingå i större gemenskaper. Också när döden möter är det gruppen, familjen och de övriga anhöriga, som får bära upp individen. Dessa "eviga sanningar" förtjänar att analyseras i det perspektiv som möter oss idag. Det faktum att det görs så traditionstroget som i detta nummer visar enbart på att en stark identitet hos etnologin och folkloristiken borgar för en ständig vaksamhet i nutiden.

Anna-Maria Åström

BUDKAVLEN 2002

The themes of the articles in this issue of Budkavlen are decorative objects, handicrafts, farmstead groups, the home district, Lent, death and soccer. One might think, except from the last theme, that we deal excessively with traditional ethnology and folkloristics. This is not the case, and one by one this becomes apparent from the articles. Something which is more interesting to note, is that a certain faith in tradition concerning the selected topics continues to profile our discipline. The priority within ethnology and folkloristics is to deal with the physical object, now with symbolic signs and an emphasis on the individuals who owned and made the object. The study of buildings has been particularly favored within ethnology; now the attitude of individuals and generations towards their milieu is put into focus. Ethnology and folkloristics have customarily been devoted to the customs of people as they are manifest in, among other things, annual festivals and special occasions, but the observation of their bourgeois and urban features, not to mention their modern and late modern forms of expression, provides the present-day situation with a depth which few other disciplines can give. Fellowship in groups and local identity are ultimately recurring issues within both ethnology and folkloristics; these are examined in this issue, partially from a gender-oriented perspective, and partially with a focus on soccer reporting, in which the report structure accentuates both the individual incidents and people, as well as fellowship, in the team and especially between the team and the supporters. Both angles provide a further perspective on the structure of the community.

The sources used for the articles are also conventional: interviews, questionnaires

and newspaper material. The latter of these in particular can be commented on here. It has been stated many times that interview material primarily provides access to individual convictions, while newspaper material is the key to public speech – in this issue, descriptions of Lent traditions and soccer matches, as well as obituary announcements, refer to things which have taken place. This information can be seen in different ways. From them, one can see what was given enough priority that it was deemed worth telling about and the material can be used to grasp the actual occurrences. So the result is, for example, a fascinating history of Lent in Turku. However, by focussing on how information is conveyed and for what purpose – for example, to strengthen the feeling of solidarity for a soccer team – we also get new knowledge about how our teamwork with the mass media serves as a mirror for emotions. And finally, the obituaries can be seen as a traditional form for articulating the most difficult of all feelings – grief. The contents of obituaries have a profoundly subjective and subjectifying aspect, but it is formed in a ritualistic way, which, as is pointed out here, constitutes “an aspect of the passive adaptation to society’s standard solutions concerning death.”

At the same time, the articles published here point out an interesting approach to the private and individual relation to public society. In a certain way, public society is seen as being suffocating and not very supportive of the individual, but the individual can create a sphere by different means, such as decorative objects and handicrafts, where his/her individuality can flow freely. By bonding a memory to a single object, the individual can make sense of his/her life course, and by realizing his/her values of living in an ecologically right way through handicrafts, the indivi-

dual seizes his/her own space which sets their inner selves at peace.

The essay about Lent celebrations in Turku since 1824 shows, on the other hand, that the need for emphasizing individuality has become greater, while, at the same time, collective forms of realization of the same were decreasing. Individuality in a class society appears to have been firmly rooted and richly practiced in class-specific celebration patterns; using masquerades, a certain greater degree of freedom had been momentarily reached. On the other hand, the articles about regional consciousness among women on Åland and in soccer reports, and even the article about self-realization among the individualistic crafts-person, show that the individual’s self-identity requires constant testing and that the concept of individualization as a one-person project is more of a myth of late modernism. Identifications of different types are a means for the “self” to enter into broader fellowships. Also, when death comes, it is the group, the family and other relatives, who will support the individual. These “eternal truths” deserve to be analyzed from the perspective that we face today. The fact that it is done with the faithfulness to tradition that is shown in this issue only points out that a strong identity within ethnology and folkloristics vouches for a constant attentiveness in the present.

Anna-Maria Åström